

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!

.....
Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent.

.....
Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?».

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

prope	: τον υπερθετικό βαθμό
opibus	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού
nimia	: τον αντίστοιχο τύπο στο συγκριτικό βαθμό
neminem	: τη γενική ενικού αριθμού
ipsi	: τη δοτική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
extremo	: τον αντίστοιχο τύπο στο θετικό βαθμό
discrimine	: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού
nobili genere	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού
exercitui	: την αφαιρετική πληθυντικού αριθμού
omnes	: την αφαιρετική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
illa	: την ονομαστική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
pater	: τη γενική πληθυντικού αριθμού

istae	: τη γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
te	: τη δοτική πληθυντικού αριθμού στο γ' πρόσωπο.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

habemus	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
cavete tutamini	: το σουπίνο και στους δύο τύπους τις μετοχές όλων των χρόνων στην αιτιατική ενικού του αρσενικού γένους
nolite	: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού
deponite	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή
natus abiret	: το απαρέμφατο του ενεστώτα το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα
edixit	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
abstinerent	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
mallet	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα
obiecit	: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην άλλη φωνή
faciant	: τον αντίστοιχο τύπο στην άλλη φωνή.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

opibus, vobis, neminem, patriae (το 1^ο του κειμένου), **fuisse, bello, genere, aliquot, cana, illi, te.**

Μονάδες 11

Γ1β. «**Itaque cavete periculum**»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

Γ2α. «**quin calva esse nolis**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2β. Να μετατρέψετε:

- τη μετοχή στη φράση «**T. Manlius consul natus...**» σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2).
- τη δευτερεύουσα πρόταση «**Is cum aliquando castris abiret**» σε μετοχή (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. «**Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva**»: να μετατρέψετε την πλάγια ερωτηματική πρόταση της περιόδου σε ευθεία ερώτηση με όλους τους δυνατούς τρόπους ως προς την εισαγωγή.

Μονάδες 7

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό! Φυλαχτείτε λοιπόν από τον κίνδυνο, προστατεύστε την πατρίδα. Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Να αποβάλετε την αυτοπεποίθηση που είναι υπερβολική σε σας. Κανείς να μην πιστέψετε ότι θα φροντίσει για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δεν φροντίσετε για την πατρίδα. Να θυμάστε ότι η πολιτεία βρέθηκε κάποτε στον έσχατο κίνδυνο!

Στο Λατινικό Πόλεμο ο Τίτος Μάνλιος (ο) ύπατος καταγόμενος από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Όταν αυτός κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απέχουν όλοι από τη μάχη.

Τότε ρώτησε την κόρη (του) τι από τα δύο, μετά από μερικά χρόνια θα προτιμούσε να είναι ασπρομάλλα ή φαλακρή. Όταν εκείνη απάντησε: «εγώ, πατέρα, προτιμώ να είμαι ασπρομάλλα», ο πατέρας πρόβαλε σε εκείνη ψεύτικο επιχείρημα: «Δεν αμφιβάλλω ότι δε θέλεις να είσαι φαλακρή. Γιατί λοιπόν δε φοβάσαι μήπως αυτές εδώ σε κάνουν φαλακρή;»

B1.

proxime
opes
magis nimia
nullius
ipsi
extero
discrimina
nobilis genera
exercitibus
omni
illud
patrum
istarum
sibi

B2.

habento
cautum – cautu
Ενεστώτας tutantem / Μέλλοντας tutaturum / Παρακείμενος tutatum
nolles
deposuerit
nasci
abibunt
edic
abstineant
mavultis
abicereris
fiant

Γ1. α)

oribus: αφαιρετική οργανική του μέσου από τον ρηματικό τύπο confidere

vobis: δοτική προσωπική κτητική από το ρήμα est

neminem: υποκείμενο του ΑΠΡ consulturum esse (ετεροπροσωπία)

patriae: δοτική προσωπική χαριστική από το ρηματικό τύπο consulturum esse

fuisse: ειδικό ΑΠΡ, αντικείμενο του ρήματος mementote (ΥΠΚ του ΑΠΡ: rem publicam, ετεροπροσωπία)

bello: αφαιρετική του χρόνου (δηλώνει το “πότε”) στο Ρήμα praefuit

genere: αφαιρετική της καταγωγής στο ρηματικό τύπο natus

aliquot: ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο annos

cana: ΚΤΓ στο εννοούμενο ΥΠΚ filia / ea από το συνδετικό esse (Σημείωση: το 2^ο cana του κειμένου είναι ΚΤΓ στο ego από το συνδετικό esse)

illi: δοτική ως έμμεσο ANT του ρήματος obiecit (σύνθετο με ob)

te: ANT του Ρήματος faciant

β)

Itaque nolite cavere periculum

Itaque ne caveritis periculum

Γ2. α)

«quin calva esse nolis»: Δευτερεύουσα ουσιαστική πρόταση του quin, που λειτουργεί ως ANT. στο Ρήμα dubito της κύριας. Εισάγεται με το σύνδεσμο quin, γιατί το Ρήμα εξάρτησης είναι αρνητικό (συνοδεύεται από την άρνηση non). Εκφέρεται με ΥΠΤ., όπως όλες οι προτάσεις του quin, γιατί το περιεχόμενό της εκφράζει την πρόθεση του υποκειμένου της κύριας πρότασης. Συγκεκριμένα εκφέρεται με ΥΠΤ. ΕΝΣ. (nolis), γιατί εξαρτάται από ρήμα Α.Χ. (dubito). Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων (ΥΠΤ. ΕΝΣ → Α.Χ. /ΥΠΤ. ΠΡΤ. → Ι.Χ.), γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή κι όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

β)

- natus: επιθετική (αναφορική) MTX → qui natus erat / est
- δευτερεύουσα χρονική πρόταση → χρονική MTX. ΕΝΣ. (σύγχρονο) (is) aliquando castris abiens

γ)

(Filia), utrum post aliquot annos cana esse mavis an calva?

(Filia), mavisne post aliquot annos cana esse an calva?

(Filia), post aliquot annos cana esse mavis an calva?

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΠΑΠΑΚΑΝΕΛΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΤΣΙΒΙΛΗ ΕΥΚΛΕΙΑ